

T.C.
TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

SK 23
7/16133

Sayı : B.12.0.SGB.0.03-610-3737
Konu : Soru Önergeleri

22 KASIM 2010

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 05.10.2010 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-25222 sayılı yazı.

İlgi yazı ekinde alınan, Kütahya Milletvekili Alim IŞIK'a ait 7/16124, Konya Milletvekili Mustafa KALAYCI'ya ait 7/16125, Afyonkarahisar Milletvekili Abdülkadir AKCAN'a ait 7/16126, 7/16138, Isparta Milletvekili Mevlüt COŞKUNER'e ait 7/16127, Isparta Milletvekili Süleyman Nevzat KORKMAZ'a ait 7/16128, Gaziantep Milletvekili Akif EKİCİ'ye ait 7/16129, Mersin Milletvekili Vahap SEÇER'e ait 7/16130, 7/16133, 7/16136, İstanbul Milletvekili Atila KAYA'ya ait 7/16131, Edirne Milletvekili Bilgin PAÇARIZ'a ait 7/16132, Muğla Milletvekili Fevzi TOPUZ'a ait 7/16134, Batman Milletvekili Bengi YILDIZ'a ait 7/16135, İstanbul Milletvekili Ahmet TAN'a ait 7/16137, Ardahan Milletvekili Ensar ÖĞÜT'e ait 7/16139, 7/16142, 7/16150, 7/16151, 7/16152, 7/16153, 7/16154, Afyonkarahisar Milletvekili Halil ÜNLÜTEPE'ye ait 7/16140, Adana Milletvekili Yılmaz TANKUT'a ait 7/16141, 7/16148, Balıkesir Milletvekili Hüseyin PAZARCI'ya ait 7/16143, İzmir Milletvekili Selçuk AYHAN'a ait 7/16144, Adana Milletvekili Hulusi GÜVEL'e ait 7/16145, 7/16146, Kırklareli Milletvekili Turgut DİBEK'e ait 7/16147 ve Tokat Milletvekili Reşat DOĞRU'ya ait 7/16149 esas nolu yazılı soru önergelerine ilişkin Bakanlığımız görüşü ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Mehdi EKER
Bakan

EKLER:

1. Görüş 7/16124, 7/16125, 7/16126, 7/16138, (8 sayfa)
2. Görüş 7/16127, 7/16128, 7/16129, 7/16130, 7/16133, 7/16136 (10 sayfa)
3. Görüş 7/16131, 7/16132, 7/16134, 7/16135, 7/16137 (12 sayfa)
4. Görüş 7/16139, 7/16142, 7/16150, 7/16151, 7/16152, 7/16153, 7/16154 (13 sayfa)
5. Görüş 7/16140, 7/16141, 7/16148, 7/16143, 7/16144 (10 sayfa)
6. Görüş 7/16145, 7/16146, 7/16147, 7/16149 (7 sayfa)

YAZILI SORU ÖNERGESİ

Önerge Sahibi

:Vahap SEÇER

Mersin Milletvekili

Esas No

:7/16133

Yıllık ortalama 10-11 milyon ton civarında üretimi yapılan, tazesinin yoğun tüketimi yanında, salça olarak saklanabilme özelliğinden dolayı yiyecek-içecek ve mutfak kültürümüzün temel besin maddelerinden birisi olan domatesin rekoltesinin bu yıl domates güvesi zararlısının (Tuta absoluta) yayılma tehlikesinden dolayı 5-6 milyon tona düşeceği değerlendirilmektedir.

2006 yılından itibaren Batı Avrupa ve Kuzey Afrika ülkelerinde; 2009 yılından itibaren de orta Avrupa ülkeleri ile komşumuz Yunanistan'da domates üretimini olumsuz yönde etkileyen domates güvesi zararlısı, aynı yıl Batı Anadolu coğrafyamızda görülmüş olup, bu yıl daha da yaygınlaşmasından endişe edilmektedir. Antalya ve Çukurova bölgelerimizde yaygınlaşması durumunda özellikle tarla domatesi üretimimiz olumsuz yönde, ciddi şekilde etkilenecektir.

Soru 1) Domatesteki güve zararlısının hangi bölgelerimizde görülüp, yaygınlaştığına ve üretimi ne kadar etkileyeceğine ilişkin Bakanlığınız bünyesinde bir çalışma var mıdır, varsa bu bilgilerin kamuoyu ve üreticilerle paylaşılması düşünülmekte midir?

Cevap 1) Bakanlık olarak Domates Güvesi (*Tuta absoluta*) birinci öncelikli konumuz olup bu konuda çalışmalarımız bir plan dâhilinde aralıksız devam etmektedir.

Ülkemizde ilk kez 2009 yılında Bornova Zirai Mücadele Enstitümüzce Ege bölgesinde tespit edilen ve hızla yayılan Domates güvesi (*Tuta absoluta*), karantina zararlısı olması sebebiyle Bakanlığımız ilgili birimleri tarafından hassas bir şekilde takip edilmektedir.

Ülke çapında yapılan tespit çalışmaları ile İzmir, Çanakkale, Muğla, Aydın, Antalya, Manisa, Uşak, Denizli, Tekirdağ, Adana, Balıkesir, Bursa, Burdur, Yalova, Mersin, Hatay, Konya, Kütahya ve Şanlıurfa Eskişehir, Karaman, Samsun, Tokat, Tekirdağ, Kayseri, Iğdır, Gaziantep ve Düzce illerinin de bulaşık olduğu belirlenmiştir.

Domates Güvesinin varlığının tespitinden itibaren Bakanlığımız tarafından ivedilikle bir dizi çalışma başlatılmıştır. Bunlar;

1. Mücadelesinin nasıl yapılacağını ve mücadelede kullanılabilecek ilaçları da içeren Zirai Mücadele Teknik Talimatı hazırlanarak tüm illere gönderilmiş, WEB sitemizde yayınlanmıştır.
2. Zararlı sürveylerinde kullanılmak üzere Bakanlığımızca 1025 adet tuzak ithal edilerek keşif sürveylerinde kullanılmıştır.
3. Ayrıca ruhsata esas deneme amaçlı 1294 adet feromon ve 3000 adet tuzak için ithal izni verilmiştir.
4. Bugüne kadar bu zararlı ile mücadelede kullanım ruhsatı almak üzere Bakanlığımıza 45 adet Bitki Koruma Ürünü için başvuru yapılmıştır. Bunlardan; bir adet feromon ile tuzağının tüm işlemleri bitirilerek ruhsatlandırılmıştır.

Ayrıca, zararlıyla kimyasal mücadelede kullanılmak üzere konunun aciliyetine binaen 5 adet aktif maddeye geçici ruhsat verilmiştir. Ruhsat işlemleri tamamlanan 2 aktif madde de ruhsatlandırılarak üreticinin kullanıma sunulmuştur. Müracaatı tamamlanmış diğer ürünlerin ruhsatlandırılması konusunda çalışmalar devam etmektedir.

5. Bütün illerdeki üretici, bayi ve reçete yazanlar bu ilaçların domates güvesine karşı kullanımı konusunda bilgilendirmiştir.
6. Geçici süreyle ruhsat alınıncaya kadar 2.062.100 adet feromon, 1.606.420 adet su tuzağına ithal izni verilmiştir.
7. Biyolojik mücadele amacıyla Hollanda ve İspanya'dan (*Nesidiocoris tenuis*) faydalı böcek ithaline izin verilmiştir. Ülkemizde bu faydalının kullanımına yönelik ruhsata esas çalışmalar tamamlanmıştır.

8. Söz konusu zararlının tespitinden hemen sonra sürekli yapılan çiftçi eğitim çalışmalarında bu güne kadar 33.000 çiftçimize eğitim verilmiştir.
9. Toplam 154 yaş meyve sebze işleme ve paketlenme evinde çalışan 3.292 işçi ve sorumlularına eğitim verilmiştir.
10. Eğitim amaçlı 70.000 afiş, 150.000 bilgilendirme broşürü ve 40.000 kitap basılarak dağıtımı gerçekleştirilmiştir.
11. Çiftçilerimizi bilinçlendirme amaçlı televizyon programları yapılmıştır. Ayrıca, 8 dakikalık bir tanıtım filmi hazırlanarak, 81 İl Müdürlüğüne gönderilmiş olup, TRT, Tarım tv'de ve yerel kanallarda da yayınlanmaktadır.
12. Domates Güvesinin ülkemizdeki yayılım oranı zararı ve mücadelesi ile ilgili güncel bilgiler İl ve İlçe Müdürlükleri vasıtasıyla üreticilerle paylaşmakta ve gerekli eğitimler verilmektedir.

Soru 2) Domates rekoltesini önemli ölçüde düşürebilecek güve zararlısı ile mücadeleye ilişkin bir çalışmanız ve mücadele planınız var mıdır?

Cevap 2) Domates Güvesinin kontrolüne yönelik olarak yukarıda belirtilen çalışmalara ilave olarak, modern sera asgari standartlarının belirlenmesi ile ilgili çalışmalar yapılmış olup, oluşturulan standartlar çerçevesinde mevcut seraların modernizasyonu ve yeni oluşturulacak seraların kurulumu sağlanacaktır.

Domates Güvesi ile Mücadele Eylem Planı çerçevesinde 81 İl Müdürlüğü, Araştırma Enstitüleri, Ziraat Odaları, ZMO, Bakanlığa bağlı Genel Müdürlükler, Sanayi ve Ticaret Odaları, Karantina Müdürlükleri, İl Özel İdareleri, Üniversiteler, Belediyeler ve diğer Özel Sektör kuruluşları olmak üzere söz konusu zararlı ile mücadeleye yönelik görev paylaşımı yapılmış, ilgililer bilgilendirilmiştir.

Ayrıca, 81 İl Müdürlüğü aylık periyotlar halinde İlde gerçekleştirilen sürvey ve eğitim çalışmalarını rapor halinde Bakanlığımıza göndermekte olup, raporlar değerlendirilmektedir.

Soru 3) Bu yıl veya önümüzdeki yıllarda yaşanabilecek rekolte düşmesine karşı gerekli tedbirler şimdiden alınmış mıdır?

Cevap 3) Domates Güvesinin mücadelesine yönelik olarak; teknik talimat doğrultusunda tavsiyeli ilaçlarla mücadelesi yapılmakta, Örtü altında biyolojik mücadelenin desteklenmesi için Kararname çıkarma çalışmaları devam etmektedir. Ayrıca yeni sezona kadar çok yoğun olarak eğitim çalışmalarına devam edilecektir.

Soru 4) Bu yıl domates ve domates ürünleri fiyatlarının aşırı yükselmesi tehlikesi var mıdır? Halkımız domatesi bu yıl ve gelecek yıl, geçen yıllara göre daha mı pahalı tüketecektir?

Cevap 4) Fiyatı çok sayıda etken belirlemektedir. Tarımda bitkisel ürün yetiştiriciliğinde sağlıklı ve bol ürün elde etmenin etkenlerinden birisi sadece hastalık, zararlı ve yabancı otlarla doğru ve zamanında mücadeledir. İklim koşullarının olumsuz olması durumunda mahsulde azalma görülebilmektedir, fiyatların normal seyrinde devamı için her türlü gayret sarf edilmektedir.

Türkiye'nin toplam domates üretim miktarı 2008 yılında 10.985.355 ton, 2009 yılında 10.745.572 ton olarak gerçekleşmiş, 2010 yılında ise aşırı sıcak geçen üretim sezonunun da etkisiyle ilk tahminlere göre üretimin 10.262.706 ton olacağı beklenmektedir. Örtü altı üretiminde ise aşırı sıcaklar ve tuta absoluta zararlısı nedeniyle güzlük ekimler daha geç yapılmıştır, ancak üretimde azalma beklenmemektedir.